

Handlingsplan

- mot våld och hot om våld

vid Anders Ljungstedts gymnasium

Läsåret 2021/2022

Originalversion: 2018-09-20 av stor-EHT
Läsårsversion fastställd: 2021-09-13 av skolledningen
Reviderad under läsåret:

Linköpings kommun
linkoping.se

Linköping
Där idéer blir verklighet

Innehållsförteckning

1. Mål	3
2. Syfte	3
3. Förebyggande och främjande insatser	3
4. Åtgärdande insatser - lagrum	3
4.1 Rättigheter	3
4.2 Vapen	4
4.3 Omhändertagande av vapen eller farliga föremål	4
4.4 Visitering av elev	4
4.5 Avvisa obehöriga från skolan	5
5. Akuta situationer	5
5.1 Obehörig person	5
5.2 Pågående grovt våld	5
5.4 Hot om grovt våld	6
5.5 Hot om mindre grovt våld	6
5.6 Hot om attentat	7
5.6.1 Utrymning	7
6. Efter den akuta situationen	7
7. Icke akuta situationer	8
8. Förhållningssätt, lågaffektivt bemötande	9
9. Larm	9
9.1 Brandlarm	9
9.2 Personlarm	9
9.3 Överfallslarm	10
10. Information och revidering	10

1. Mål

Målsättningen är att alla elever och all personal upplever Anders Ljungstedts gymnasium som en trygg skola.

2. Syfte

Syftet med denna handlingsplan är att ge personalen stöd och riktlinjer i att förebygga och hantera hotfulla eller våldsamma situationer.

3. Förebyggande och främjande insatser

Det förebyggande och främjande arbetet beskrivs främst i följande dokument:

- Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Ordningsregler
- Krisplan
- Handlingsplan vid misstanke om användning av droger

4. Åtgärdande insatser - lagrum

4.1 Rättigheter

Skolpersonal har enligt brottsbalkens allmänna nöd- och nödvärnsbestämmelser rätt att fysiskt ingripa för att upprätthålla ordningen i skolan och därmed förhindra brottsligt våld mot person eller egendom. Nödvärnsrätten gäller bara det akuta ingripandet och försvaret, och är inte förenlig med oproportionerligt övervåld eller bestraffning.

Även enligt s.k. envargripande finns det en rättslig grund för att ingripa fysiskt. Enligt rättegångsbalken har var och en befogenheter att gripa den som begått ett brott som kan leda till fängelsestraff och som påträffas på bar gärning. Det innebär att skolpersonal äger rätt att hålla fast elev eller skilja elever åt som bråkar, om så behövs för att förhindra att någon eller något kommer till skada.

4.2 Vapen

Det är förbjudet att bära kniv eller andra föremål som kan användas som vapen inom ett skolområde. Förbudet gäller inte utrustning som behövs för att utföra ett visst uppdrag inom undervisningen så länge uppdraget pågår. Det betyder att elever ska lämna ifrån sig utrustningen när de lämnar salen eller området där undervisningen pågick.

4.3 Omhändertagande av vapen eller farliga föremål

Om elev har vapen i skolan ska denne uppmanas att lämna in det till lärare eller skolans rektorsexpedition. Om elev vägrar ska polis tillkallas. För att förhindra våld har skolpersonal rätt att omedelbart beslagta vapen med stöd av brottsbalken.

Omhändertagandet kan gälla allt från sådant som är rena vapen till föremål som kan användas som vapen, men även föremål som i sig kan utgöra fara för säkerheten, t.ex. fyrverkeripjäser, laserpennor, kemikalier eller berusningsmedel.

För övrigt har skolpersonal möjlighet att omhänderta föremål som stör ordningen, t.ex. mobiltelefoner. Se dokumentet *Ordningsregler*.

Skolan får genomsöka elevskåp om det finns skäl att tro att föremål som används störande eller utgör fara för säkerheten på skolan finns placerat däri. Elevskåp anses inte vara privata. Beslut om genomsökning av elevskåp kan, förutom av polisen, endast tas av rektor eller någon annan i chefsposition.

4.4 Visitering av elev

Skolpersonal äger inte rätt att kroppsvisitera elev eller söka igenom elevs tillhörigheter, exempelvis väskor eller fickor. Om elev på sådant sätt håller vapen eller andra farliga föremål undagömda, och inte vill lämna ifrån sig dem, äger endast polisen rätt att omhänderta sådana föremål.

4.5 Avvisa obehöriga från skolan

Skolan är ingen allmän plats, med undantag för rektorsexpeditionen samt vägen till och från densamma. Det är således förbjudet att som besökare uppehålla sig på andra ställen än rektorsexpeditionen.

Med obehöriga avses barn och vuxna som inte är elever eller personal och som inte fått tillåtelse att uppehålla sig på skolan. Till obehöriga räknas även före detta elever på skolan.

Hantverkare som befinner sig på skolan ska kunna legitimera sig.

Skolpersonal äger rätt att avvisa person som är obehörig. Om personen vägrar att lämna skolan jämställs handlingen med olaga intrång. Polis kan då tillkallas (se 5.1).

5. Akuta situationer

När inte specifik person eller funktion anges i denna punkt, gäller den för alla.

5.1 Obehörig person

- Tala med den person som du misstänker är obehörig och fråga vem denne är och vad vederbörande har för ärende på skolan.
- Om personen inte får uppehålla sig på skolan, upplys denne om att skolan inte är allmän plats samt uppmana personen att lämna skolan.
- Om personen vägrar och du bedömer situationen bli akut, tillkalla polis via larmnumret 112.

5.2 Pågående grovt våld

Till pågående grovt våld räknas exempelvis situationer där vapen används eller när en eller flera personer slåss och har skadats utan utsikt till att situationen kan avhjälpas på egen hand.

Det kan t.ex. handla om en skolskjutning, ett angrepp med andra vapen eller en situation där en eller flera personer utsätts för grovt fysiskt våld.

- Fly och ring larmnumret 112 för att tillkalla polis och ambulans.
- Påkalla uppmärksamhet på skolan, använd om möjligt skolans högtalarsystem som finns i receptionen.
- Kontakta och informera rektor/chef.

- Följ polisens direktiv.
- Om polisen bedömer att skolan ska utrymmas, följ instruktionerna under punkt 5.6.1.
- Ge hjärt-lung-räddning (HLR) vid behov och om möjligt.

5.4 Hot om grovt våld

Till hot om grovt våld räknas exempelvis när vapen är, eller kan vara, inblandade, men (ännu) inte används; när en våldsam person eller ett våldsamt gäng vill tränga, eller hotar att tränga, sig in i skolan.

- Ring larmnumret 112 för att tillkalla polis.
- Om hotet kan utestängas från skolan, kontakta skolans skolvärdar för låsning av skolans samtliga entrédörrar.
- Tillämpa ett lågaffektivt bemötande, se punkt 8.
- Försök att omhänderta eventuella vapen.
- Kontakta och informera rektor/chef.

5.5 Hot om mindre grovt våld

Till hot om mindre grovt våld räknas exempelvis gruffande och lättare fysiskt våld i mindre omfattning.

- Avväj hotet genom att tillämpa ett lågaffektivt bemötande, se punkt 8.
- Försök att omhänderta eventuella vapen.
- Ring larmnumret 112 för att tillkalla polis om du inte lyckas avväja hotet.
- Kontakta och informera rektor/chef.

5.6 Hot om attentat

- Om hotet är akut: ring larmnumret 112 för att tillkalla polis.
- Agera utifrån polisens bedömning och direktiv.
- Om polisen bedömer att skolan ska utrymmas, se punkt 5.6.1.
- Kontakta och informera rektor/chef.
- Kontakta kommunens säkerhetsgrupp på 013-20 62 00.

5.6.1 Utrymning

I vissa fall är det polisen som avgör vilka åtgärder som behöver vidtas, men skolan behöver förbereda sig på samma sätt som vid brand, d.v.s. för utrymning.

Om polisen har bedömt situationen akut och att skolan måste utrymmas, gäller:

- Använd skolans högtalarsystem (finns i receptionen) för informationsspridning om vad som pågår.
- Starta brandlarmet.
- Utrym enligt fastställd utrymningsplan.
- Kontrollera, i den mån det är möjligt, att alla har kommit till uppsamlingsplatserna. Rapportera till skolledningen eller annan kontaktperson.
- Elever och personal förflyttas från uppsamlingsplatserna till annan säker plats.

6. Efter den akuta situationen

Följande åtgärder vidtas efter den akuta situationen:

- Rektor/chef sammankallar vid behov skolans krisgrupp varefter dokumentet *Krisplan* följs.
- Rektor/chef informerar förvaltningsledningen
- Kontakt med massmedia hanteras endast av rektor/chef.
- Rektor/chef ansvarar för information till personalen.
- Om personen som utsatts är elev, ansvarar rektor för att vårdnadshavare omgående kontaktas. Rektor kan utse ansvarig.
- Om personen som utsatts är en av skolans personal, ansvarar rektor/chef vid behov att en anhörig omgående kontaktas. Rektor/chef kan utse ansvarig.

- Vid allvarigare fall ska Arbetsmiljöverket informeras skyndsamt; senast inom 24 timmar.
- Personen som blivit hotad eller utsatt för våld, anmäler själv händelsen till polisen. Skolledningen erbjuder stöd.
- Rektor/chef avgör om också skolan ska göra en anmälan till polisen och/eller till sociala myndigheter.
- Brottsutredning åligger polisen, men rektor/chef ansvarar för verksamhetsspecifik utredning samt hantering av efterföljande processer. Elever och personal fångas upp och ges stöd.
- Rektor/chef upprättar handlingsplan enligt dokumentet *Åtgärdsplan efter hot och våldssituation* - finns på linweb i en version för personal och en för elever.
- Rektor/chef ansvarar vid behov för att kontakt tas med företagshälsovården.
- Rektor kallar vid behov drabbad elev/personal till samtal. Om elev är under 18 år ska även vårdnadshavare kallas. Samtalet bör äga rum inom två arbetsdagar.
- Alla händelser som ryms inom begreppen våld och hot om våld dokumenteras av den vuxne som först får kännedom om händelsen.
- Arbetsskadeanmälan görs av den drabbade digitalt via länken Skada som finns på linweb.
- Återgå till skolvardagen så fort som möjligt.

7. Icke akuta situationer

Vissa hot uttalas i förväg via sociala medier eller annat sätt. Dessa hot kan vara allt från väldigt konkreta till mycket diffusa och kan sprida sig mycket snabbt via sociala medier. I samband med det finns stor risk för ryktesspridning. Även om det uppfattade hotet kanske ligger längre fram i tiden behövs det ändå en skyndsam hantering.

- Rektor/chef undersöker omständigheterna kring det uppfattade hotet.
- Vid behov kontaktas polis och kommunens säkerhetsgrupp.
- Rektor/chef informerar förvaltningsledningen.
- I samråd med polis och kommunens säkerhetsgrupp gör skolledningen upp en plan för hanteringen och eventuella åtgärder.

8. Förhållningssätt, lågaffektivt bemötande

- **Försök att behålla lugnet**

Provocera inte. Angreppet gäller oftast inte dig personligen utan du råkar bara befinna dig i den aggressives väg, eller företräder någon som väckt dennes ilska.

- **Respektera revir**

Den aggressive behöver ett större revir. Gå inte för nära, avvakta med frågor som kan uppfattas som personliga tills du känner dig säker på att du är accepterad.

- **Skapa andrum**

Det kan göras t ex genom att ni förflyttar er till en lämplig plats där ni ostört kan samtala med varandra. Se till att andra vet vart ni går.

- **Lita på din egen kompetens och intuition**

- **Avstå från att själv hota**

På så sätt undviker du att bidra till att trappa upp konflikten.

- **Håll dig till sakfrågan**

Avstå från personliga anmärkningar, speciellt sådana som kan kränka eller förnedra motparten.

- **Undvik att försätta dig i en vinnare-förlorare-situation**

Försök att föra en dialog där ingen behöver känna sig som en vinnare eller förlorare, utan istället som en deltagare i lösningen av ett problem.

9. Larm

9.1 Brandlarm

Hanteras utifrån rutin för utrymning.

9.2 Personlarm

Skolvärdarna är utrustade med personlarm. Detta används i våld- eller hot om våld-situationer som de bedömer inte kunna hantera på egen hand.

När personlarmet aktiveras sker följande:

1. SOS Alarm kontaktas och en polispatrull skickas till skolan. Under tiden hör SOS Alarm vad som händer.
2. Rött larmljus startas i receptionen och där skolvärdens position anges.

Fler skolvårdar ska, och annan personal kan, då ansluta till det ställe där den utsatta skolvärden befinner sig, för att vara behjälpliga.

9.3 Överfallslarm

Skolan har ett antal lokala överfallslarm. Dessa finns i:

- butiken,
- cafeterian,
- receptionen.

Larmen är avsedda för den personal som arbetar där och används i våld- eller hot om våld-situationer som de bedömer inte kunna hantera på egen hand.

När överfallslarmet aktiveras kontaktas SOS Alarm och en polispatrull skickas till skolan.

10. Information och revidering

Samtliga ska känna till innehållet i dokumentet *Handlingsplan mot våld och hot om våld*. Handlingsplanen går igenom med alla på skolan vid höstterminens start och ska finnas tillgänglig på skolans hemsida.

Ansvariga:

- skolledningen beträffande all personal,
- mentor beträffande sina elever och deras vårdnadshavare.

Handlingsplanen revideras årligen.